

Ja ziedojat, jāmaksā UIN

Uzņēmumiem nepieciešams labs matemātiķis, lai sarēķinātu — cik var atļauties šogad ziedot, lai nepalielinātos UIN slogs. Taču arī labi aprēķini nepalīdzēs tikt vaļā no UIN par ziedojumu, ja vēlaties piemērot UIN atlaidi pēc t.s. trešās metodes — tiesības samazināt dividenžu UIN par 85% no ziedojuma, bet ne vairāk kā 30% no šī UIN. Vismaz tā domā VID un FM.

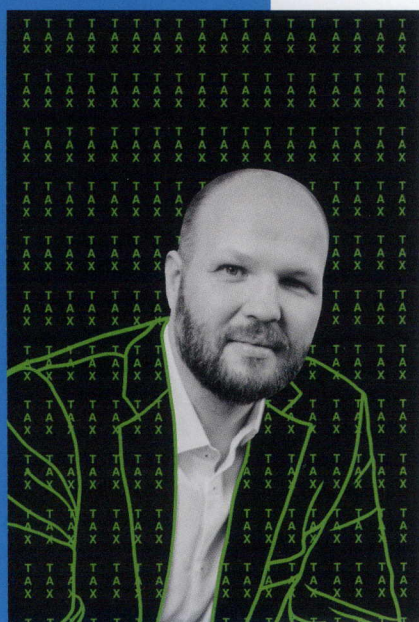
Pārējās divas UIN atlaides metodes ziedojumiem ir (drīkst izvēlēties tikai vienu):

- neiekļaut ar UIN apliekamajā bāzē ziedoto summu, bet ne vairāk kā 5% no iepriekšējā gada peļņas pēc aprēķinātajiem nodokļiem;
- neiekļaut ar UIN apliekamajā bāzē ziedoto summu, bet ne vairāk kā 2% no iepriekšējā gadā kopējās darba ņēmējiem aprēķinātās bruto darba samaksas, no kuras samaksāti VSAOI.

Kaut arī par ziedošanas nodokļu problēmām jau esmu rakstījis, nākas atkal pie tām atgriezties.

Ņemsim trešās metodes piemēru:

- Dividendes — 100 000;
- Ziedojums — 50 000;
- UIN no dividendēm — 25 000;
- UIN drīkst samazināt par 85% no ziedojuma — 42 500, bet ne vairāk kā 30% no dividenžu UIN — 7500;
- UIN valstij: $25\ 000 - 7500 = 17\ 500$.

JĀNIS TAUKAČS,

Zvērinātu advokātu
biroja Sorainen
partneris

Kāda ir trešās metodes problēma?

Daži uzņēmumi sāka celt trauksmi, ka pie šī aprēķina vēl jāpiemaksā UIN par tiem 15% no ziedojuma, par ko nedrīkst samazināt UIN, jo tie nav ar saimniecisko darbību saistīti izdevumi. Pārbaudīju — tā to savā attiecīgajā metodikā (šobrīd gan tā izņemta no VID mājaslapas) skaidro arī VID. Neticēju savām acīm, jo no likumprojekta iesniedzēju pavadvēstulēm redzams (anotācijā par to nav ne vārda), ka šāda interpretācija neatbilst attiecīgo normu ieviešanas mērķim. Tādēļ drošības pēc pārjautāju FM, kas neoficiāli apstiprināja, ka FM esot vienojusies ar VID par šādu UIN piemērošanas kārtību.

Tādēļ iepriekš minētajā piemērā vēl 15% no ziedojuma (7500) ir apliekami ar UIN (un šis nodoklis (1875) ir maksājams budžetā) jau uzreiz par to mēnesi, kad veikts ziedojums!

Kur šim absurdam aug kājas?

VID skaidrojuma pamatā varētu būt ļoti burtiska likuma normu interpretācija. UIN likums nosaka, ka par izdevumiem, kuri nav saistīti ar saimniecisko darbību, uzskata «ziedojumus, izņemot šā likuma 12. panta pirmajā daļā minētos gadījumus». VID par šādu «gadī-

jumu», šķiet, uzskata nevis visu ziedojumu, bet tikai minētos 85% no ziedotās summas, pārējos 15% uzskatot par izdevumiem, kuri nav saistīti ar saimniecisko darbību.

Kas lācītim patiešām vēderā?

«UIN likumā izstrādes stadijā ir izveidojusies kļūda, nosakot, ka uzņēmumam, izvēloties trešo no trīs ziedojumu atvieglojumiem, ziedojumi ir jāuzskata par nesaimnieciskiem izdevumiem. Iespējams, kļūda ir izveidojusies, jo trešā atvieglojuma metode tika ietverta likumā jau tā izstrādes beigu stadijā.»

UIN likuma 24.03.2022. grozījumu priekšlikumu iesniedzēju mērķis bija novērst šo «kļūdu», UIN likumā ietverot atsauci arī uz trešo ziedojumu atvieglojumu metodi, kuras trūka likuma iepriekšējā redakcijā. Noprotams, ka priekšlikumu iesniedzēju mērķis bija radīt tiesisko drošību, ka šādi ziedojumi

Vienlaikus atbalsta apmērs (2022. gadā) tika palielināts, pieļaujot, ka ar UIN netiek aplikta ziedotā summa, t.i., par ziedojumu tiesības piemērot gan nodokļa atlaidi (samazināt aprēķināto UIN), gan atvieglojumu (ar UIN neaplikt ziedoto summu). Kā būtiskākais stimuls komersantiem būtu jāmin tieši grozījumi 8. panta otrās daļas 4. punktā, jo tādējādi arī par 12. panta pirmās daļas 3. punktā minēto ziedojuma summu vairs netiks aprēķināts UIN.

Ko vajadzētu darīt?

Ar jauno UIN sistēmu uzņēmumu ziedojumu apjoms kritās aptuveni par trešdaļu. Pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā ziedojumu apjomi palielinājās, jo tie nāca no sirds, neatkarīgi no UIN sekām. Tomēr kopumā tas nerisina problēmu. FM jāsēžas pie sarunu galda — jāatvieglo un jāvienkāršo sistēma. Jāsaprot, ka SLO/NVO dara

Ar jauno UIN sistēmu uzņēmumu ziedojumu apjoms kritās aptuveni par trešdaļu. Pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā ziedojumu apjomi palielinājās, jo tie nāca no sirds, neatkarīgi no UIN sekām. Tomēr kopumā tas nerisina problēmu.

tiks pilnībā atzīti par ar saimniecisko darbību saistītām izmaksām. VID un FM turpretim izmanto UIN likuma jaunās redakcijas formulējuma nepilnības, to interpretējot uzņēmējiem par sliktu un pilnībā ignorējot grozījumu mērķi.

Diemžēl VID patvaļīgi interpretē to, kas likumā vispār nav rakstīts. 12. pants vispār nerunā par saimnieciskajiem vai nesaimnieciskajiem, bet tikai par «nodokļa atvieglojumu», savukārt 8. pantā konkrēti tiek pateikts, ka pie izdevumiem, kas nav saistīti ar saimniecisko darbību, tiek pieskaitīti «ziedojumi, izņemot šā likuma 12. panta pirmajā daļā minētos gadījumus», nevis «15% no šā likuma 12. panta pirmās daļas trešajā punktā minētajiem gadījumiem».

to, ko valsts nav spējusi izdarīt. Tas ir jāatbalsta, nevis jāierobežo un pastiprināti jākontrolē, kā to turpina darīt VID.

Ko darīt uzņēmumiem?

Samaksāt prasīto UIN 15% no ziedojuma un prasīt atpakaļ no VID kā nekorekti samaksāto, jo likums paredz, ka tas nav jāmaksā. VID, protams, atteiks. Tad jums būs VID lēmums, kuru iespējams apstrīdēt tiesā, ja kāds vēlas upurēties un sabiedrībai šo jautājumu atrisināt, jo diez vai vairumā gadījumu atmaksāsies tiesāties. Tomēr vērts šo ceļu mēģināt, jo iepriekš minētā ir tikai VID un FM interpretācija, turklāt — apšaubāma. Iespējami arī ilgāki un dārgāki ceļi. ■